

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven tedna in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 57.

V Ljubljani, v soboto 10. marca 1894.

Letnik XXII.

Državni zbor.

Dunaj, 9. marca.

Kranjska in celjska gimnazija.

Budgetni odsek pričel je danes pretresati drž. proračun našega srednjega šolstva. Poročevalec dr. Beer je v obširnem poročilu sprožil več zanimivih in važnih zadev, katerih rešitev je priporočal učni upravi. Med drugim je omenjal zboljšanje učiteljskih plač in pokojnin pa miloščin za njihove vdove in sirote.

V razgovor so prišle pri tej priliki tudi srednje šole v slovenskih deželah in pokrajinah. Slovenski poslanec Šuklje je v obširnem, pa mirnem in strogo stvarnem govoru najprej pojasnjeval razmere na srednjih šolah s strokovnjaškega stališča in povdarjal, da je podlaga našim gimnazijam primerna, in da se na tej podlagi mirno, pa stalno razvijajo. Naloga srednjim šolam je, podajati učencem elementarne vednosti; ali nekateri učitelji, zlasti mlajši med njimi, nagajajo mladino z raznimi posameznostmi in s tem v njej vdušujejo veselje do učenja sploh. Tudi šolskim pismenim nalogam se prištevajo prevelika važnost, ki ni v nobeni primeri s trudom učencev, ki so nenavadno razburjeni, kedar imajo pisati. Če komu zdrsne kak aorist, se pač iz tega še ne more razsojati njegovo znanje; sedanja vravnava učencem greni veselje do klasičnih jezikov in po dovršeni maturi abiturijenti na stran pomečejo Homerja in Horaca, in so veseli, da se njim ni treba ž njima več mučiti. Po njegovi sodbi bi bilo bolje, večjo važnost pokladati na gladko in pravilno predstavljanje iz klasičnih v moderne občevalne jezike. Priporoča torej učni upravi, da naj na to reč obrača svojo pozornost.

Gledé pomanjkanja učiteljev pritrjeval je poročevalcu in povdarjal potrebo, povikšati plače učiteljem, ker je to jeden najglavnejših vzrokov, da se tako malo visokošolcev posvečuje učiteljskemu poklicu.

Prestopivši k srednjim, za slovensko prebivalstvo namenjenim šolam, omenjal je v prvi vrsti gimnazije v Ljubljani, ki ima še zmerom preobilno učencev, dasi se je ustanovila posebna spodnja gimnazija.

Jezikovna vravnava ne prizadeva nobenih težav, pač pa je v zdravstvenem oziru gimnazijsko poslopje prav škandalozno. Dokler je imela mestna občina v njem ljudsko šolo, je zdravstvena oblast neprenehoma prijemala občino in jo silila, da mora šolo prenesti v druge zdravejše prostore, odkar se pa dotične luknje rabijo za gimnazijo, je vse prav in dobro. Učna uprava je že sklenila novo stavbo, ali skrbi naj, da se ta stavba res tudi že skoraj prične. Tudi botaniški vrt potrebuje zdatne poprave; vrtna hišica je prava podčrtija, kar spričuje letno gimnazijsko poročilo samo, in nova stavba je nujno potrebna, ne da bi bilo treba še-le čakati prihodnjega državnega proračuna.

Zaradi preobilnega števila učencev na ljubljanskih potrebno je pa tudi napraviti novo gimnazijo v Kranju, katero slovenski poslanci že veliko let sèm dosledno zahtevajo in ki je bila že večkrat v razpravi. Gosp. minister naj torej pove, kakšno je vladno stališče tej zadevi nasproti, kaj zahteva od občine in kdaj se ima ustanoviti novi zavod in sicer ne več kot nižja, ampak kot osemrazredna višja gimnazija?

Govoreč o jezikovni vredbi slovenskemu prebivalstvu namenjenih srednjih šol, povdarja Šuklje, da bi morala država pri tej vredbi imeti dve reči pred očmi: 1. da je vsak slovenski učenec po do-

vršeni gimnaziji v jeziku in pisavi popolnoma zmožen nemškega jezika; 2. da si to znanje pridobi na najlažji način s kolikor mogoče velikim vspehom gledé strokovne izobraženosti. On in njegovi tovariši in sploh vsi, ki dobro hočejo slovenski mladeži, se gledé prve točke strinjajo v tem, da si v srednjih šolah pridobi popolno znanje nemškega jezika, ali oni ob enem sodijo, da za temeljito priučenje nemškega jezika ni nobena nevarnost, ako se v naših srednjih šolah malo bolj goji slovenščina. Poslanec baron Schwegel bode potrdil, kako dobro so se v dveh letih naučili nemškega jezika učenci slovenske strokovne šole za lesno obrt v Ljubljani, ki pred vstopom niso prav nič razumeli nemščine. Ako je to na obrtni šoli manj nadarjenim učencem mogoče, koliko laglje se to godi na gimnaziji, kjer se nahajajo navadno bolj nadarjeni učenci.

Na srednjih šolah se silno dosti zahteva od mladeničev, zato je treba vsako reč odpraviti, ki bi jih utegnili zavirati v napredku. Taka zavira je pa učni jezik, ako ga učenci niso popolnoma zmožni, kar se je imel priliko sam prepričati; slovenski gimnazijalni učenci, ki so se geografije učili v slovenskem jeziku, so se veliko laglje učili in mnogo bolje napredovali, kakor njihovi predniki, ki so se morali tega predmeta učiti v nemškem jeziku. Zato je treba v tem oziru kaj storiti za slovensko mladež, ki je prisiljena hoditi v nemške srednje šole. V Gorici Slovenci in Italijani zahtevajo premembo v tem oziru, kar vzbuja upanje, da se bode vlada ozirala na te zahteve.

Ali tudi v Celju na Štajarskem je treba v tem oziru kaj storiti; preden pa dalje govori o tej stvari se v svojem in svojih v konservativnem klubu ostalih tovarišev imenu zavaruje proti natolcevanju, kakor da bi se strinjali z interpelacijo, katera je bila nedavno zaradi celjske gimnazije stavljena v državnem

LISTEK

Barjanje.

Slike. Spisal Josip Svoboda.

I. Najemnik.

(Dalje.)

Osupnjeni so bili Barjani, ker si niso mogli tolmačiti, kaj je Matijažu, ker je ves spremenjen. Z obraza mu je zginila nekdanja topa zadovoljnost in lahkomišljenost, iz prsij so mu uhajali globoki vzdih, kakor odmevi bolestne duše.

Zbujalo se je sočutje v barjanskih sreih.

„Kje si bil Matijaž? — Kam si namenjen? — Kaj je novega?“ vpraševali so ga vsi vprek.

„Bil sem v mestu!“ odvrne Matijaž kratko.

Sedaj jih je pa mučila radovednost še bolj, češ, kaj se mu je zgodilo tam. Cutili so pa, da se Matijaž nerad izpoveduje.

Harmonikar raztegne zašiti svoj meh, stari, a vedno zaželeni glasovi se razlegajo v brzem tempo po zasopljenih prostorih. Barjane spreleti po vseh udih vesel nemir, kri jim hoče vskipeti, pete jim privzdiguje brzi takt, le malo hipov in sprimeta se dva in dva in brž se je gnetla in sukala množica po sobi, zadevajoč se ob mize, stole, klopi, stopajoč si na prste, pehajoč se sem in tja.

Oj, ti vrtoglavi predpust!

Le Tona, petični sin bogatega Simona, ni plesal več. Imel je mehko, usmiljeno srce in žalosten je bil, ker je videl Matijaža, kateri je bil na videz zelo nesrečen. Usede se k njemu. Nekaj časa molče sedita, potem se pa Tona nagne h ušesu Matijaževemu in vpraša:

„I kaj ti je, Matijaž? Zakaj si tako otožen? — Pij, veseli se, predpust je!“

„Haha, jaz naj se veselim, jaz naj plešem?“ zakrohota se votlo Matijaž. „Ali mi je mogoče? — Ali morem pozabiti vse drugo?“

„I, nu, kaj ti pa je vendar?“

Matijaž občuti potrebo odkriti svoje težave mladeniču, ki tako sočutno vprašuje po vzroku njegove žalosti in bede. Obrne se k njemu in začne:

„Ti, ti, Tona, lej pregnan sem!“

„Eh! Zakaj?“

„Plačati ne morem najemščine. Imeli smo slabo letino. Ti in tvoj oče ne čutita tega, ker imata denar, toda mi najemniki smo odvisni od rasti in rodovitnosti zemlje. Ti veš! Imeli smo spomladi povodenj, potem nam je še slana posmodila sočivje, trave se je nakosilo malo, in jeseni smo se zopet učili plavati. — Vse je šlo k vragu! Poslali so nam pač nekaj živeža, toda koliko? Odpisali so posestnikom davke, kar pa mene ni doletelo. Smijal se je pač zadovoljno ta mestni oderuh, ki čepi na de-

narjih, ko mu ni bilo treba plačati davkov, ali meni ni odpustil najemščine. Prigospodaril nisem vse leto, kar bi bilo imena vredno, niti šote nisem mogel narezati, ker je ona ležala. Sedaj pa plačaj, plačaj!“ —

„Ne obupaj, Matijaž!“

„Ah, Tona! Ah, ti ne veš, kakó mi je! Imel sem tri krave. O sv. Luki prodal sem prvo, ker nisem imel krme za tri in treba je bilo obutali ženi in otrokom. Prodal sem jo ceno, ker je bila mršava. Ostalo mi ni nič od nje. O sv. Martinu sem prodal drugo, ker nismo imeli živeža. Pa na vero! Skromno živimo. Večkrat smo lačni kakor siti. Skrbelo me je, kje dobim najemščino, ej, pa sem se tolažil, da že kako preložim, upal sem, da ta oderuh — pač nima srca — ne bode zahteval tako strogo najemščine. Da vraga! Oni oderuh nima srca, nima srca ti pravim, noben oderuh nima srca! Prišel je v začetku adventa na Barje, ne vem po kakem oprasku in takrat me je opomnil: „Najin obrok je tukaj, še dva, tri tedne preteče in plačati bodeš moral. Pripravi!“ O Božiču moram vselej plačati najemščino. V srce so me zbudle osorne besede, ker se nisem nađejal nič dobrega. Pa sem mu dejal lepo: Gospod, težko mi bode plačati. Pridelal nisem nič, prodati nimam kaj... „Kaj meni mar! Pripravi!“ zadril se je na me ter šel. Bogme! da nisem molil zanj, a tudi hudega mu nisem želel, le-to sem ugibal,

[Handwritten signature]

zboru. On i iz dveh vzrokov tej interpelaciji ne pritrjujejo: 1. iz stvarnih razlogov ne, ker zahteva interpelacija tako vravnava gimnazije v Celju, kakoršna je v Mariboru, dočim bi jo on in njegovi tovariši raje videli vravnano po zgledu gimnazije ljubljanske zlasti pa 2. ne odobrujejo njenih osebnostnih napadov. On in tovariši njegovi hočejo reč pretresati z zgolj stvarnega stališča; Celje leži v srcu slovenskega prebivalstva, pa ima zgolj nemško gimnazijo, Maribor je vže bolj proti meji, pa ima utrakvistično vravnavo svoje srednje šole, katera vravnava ni sicer idealna, pa vendar kaže vsaj prav dober vspeh. Učenci iz slovenskih paralelk so letos prvič prestopili v peti razred in se združili z učenci nemškega oddelka. Izmed učencev lanske slovenske paralelke ni nobeden dobil slabega reda, med štiriimi odličnjaki pa so trije iz lanske slovenske paralelke. Sploh je vspeh pri slovenskih učencih ugodnejši, kakor pri nemških, ker je med prvimi odličnjakov 10·3 %, med drugimi pa le 7·81 %. Na gimnaziji v Celju je 210 slovenskih in le 123 nemških učencev, v pripravljalnem razredu pa je 55 slovenskih in le 9 nemških učencev. Slovenski učenci so toraj v veliko neugodnejšem položaju, kakor nemški, ker zanje gimnazijalne študije takorekoč trpe 9 let, za nemške pa le 8 let, kar je tudi v gospodarskem oziru silno občutljivo za slovensko prebivalstvo. Prememba teh neznosnih razmer je toraj nujno potrebna, vendar pa prepušča učni napravi konečno razsodbo, kakoršna da naj bode nova vravnava celjske gimnazije. Najlaglje bi bilo vpeljati slovenske paralelke po zgledu ljubljanskih, ali ker se so nemške strani tolika važnost poklada na to, da naj se celjska gimnazija čista ohrani nemškemu prebivalstvu, naj se za slovensko prebivalstvo napravi posebna spodnja gimnazija z večjidel slovenskim učnim jezikom. Prosi toraj gospoda ministra, da naj v tej zadevi razjasni stališče učne uprave.

Učni minister Madejski je na omenjeni zahtevi v konservativnem klubu ostalih slovenskih poslancev odgovarjal: „Poslanec Suklje je sprožil željo, da naj se v Kranju napravi gimnazija, ter je pozivljaj vlado, da naj razloži svoje stališče tej zahtevi nasproti. V tej zadevi imamo že iz prejšnjih časov soglasen sklep odsekov večine, in učno ministerstvo je to zadevo načeloma že odobrilo. Tudi se vrše že obravnave in se je zlasti tudi ozirati na to, da se po ustanovitvi popolne gimnazije v Kranju in ne samo spodnje gimnazije, — kakoršna je bila prej — razbremenijo gimnazija ljubljanska. Vstrezalo se je pa tudi od več strani izrekli želji, da se pri izvrševanju daljnih obravnav od občine ne bode več zahteval letni donesek, ki se je prej tirjal od nje.“

V nekako pojasnilo teh besed služijo besede, ki jih je minister Madejski govoril precej v pričetku svojega govora, povdarjal je, da gledé občinskih doneskov za učne zavode stoji na stališču, da naj se od občin redno zahteva le poslopje in vsakoletno oskrbovanje njegovo. Prej so nekatere občine prevzemale velika bremena, ki jih zdaj zaradi čedalje

večjih občinskih potrebščin ne morejo več zmagovati; zato je načeloma pripravljen, v tem smislu vstrezati občinam, ki so omejene v svojih denarnih sredstvih.

Prestopivši k celjski zadevi rekel je minister: „Ze prejšnji minister za uk in bogočastje je gledé ustanovitve posebne spodnje gimnazije za slovensko mladež v Celji z enako osnovo, kakoršna je v Mariboru, pri lanskem pretresanju državnega proračuna v budgetnem odseku izjavljaj, da je treba počakati, kako se obnese enaka vravnava na državni gimnaziji v Mariboru, pristavljaj pa je, da so dotična poročila dozdej vsekako ugodna. Ker mi tudi odtlej ni došlo nobeno neugodno poročilo, hočem pričeti potrebne preiskave in na podlagi dotičnega, kakor je upati, ugodnega vspeha s konkretnimi predlogi stopiti pred državni zbor.“

Ministrov odgovor zastran slovenskih paralelk v Celju zbudil je med nemškimi liberalci živahno gibanje. Ze med odsekovo sejo prihajali in odhajali so telegrami, kakor da bi se vršila odločilna bitev za obstanek avstrijskega cesarstva in zaporedno so se k besedi oglašali poslanci Stürgkh, Bareuther, Heilsberg in Menger, ki so odločno oporekali slovenskim paralelkam v Celju in očitali ministru, da to nasprotuje načelom koalicije, da se krati sedanje imetje in da se kaj tacega ne sme goditi, ako se prizadete stranke med seboj ne sporazume. Danes jim je na pomoč prihitela še „N. Fr. Presse“, katera v enakem smislu v svojem uvodnem članku pretresa slovenske paralelke, in britko obžaluje, da se je minister vdal slovenskim zahtevam. In najnovejše poročilo se glasi, da so danes že prišle deputacije iz Celja in Gradca k ministru pojasnovat mu svoje stališče, da jim je pa minister enako odločno razložil svoje stališče.

Kranj in Celje sta toraj Slovincem zagotovljena po dolgoletnem in trdovratnem oporekanju, in le previdnemu in vstrajnemu delovanju v konservativnem klubu ostalih slovenskih poslancev imamo zahvaliti ta vspeh. Klun, Povše in Suklje toraj niso grobokopi celjske gimnazije, kakor je nedavno pisal slovenski radikalni list, ampak morejo s svojimi ožjimi tovariši kazati na vspeh, katerega se z njimi gotovo veselé vsi Slovenci, ki v resnici ljubijo svoj narod.

Novi nadškof zagrebški.

Iz Zagreba, 8. marca.

Vže so pretekla tri leta, odkar je izpraznjena nadškofovska stolica v Zagrebu. Koliko se je v tem kratkem času razpravljalo o popolnjenju te stolice, znano je večjidel tudi čitateljem Slovenčevim. Bilo je na izbor raznih kandidatov, posebno od ogerske strani, ali z nobenim se niso upali Mažari v Rimu prodreti, kajti sveta stolica je ostala v tem vprašanju odločno pri svojem prvotnem sklepu, da mora biti nadškof zagrebški Hrvat, in sicer ne samo po imenu marveč tudi po duhu. Seveda Mažarom to ponašanje svete stolice ni povolji, kjer oni bi z vso silo radi svojega privrženca videli na tem važnem mestu.

Ta odločnost in stalnost papeževa jim je tem ne ugodnejša, ker so drugače kakor razvajeni otroci naučeni, da se mora doma na Ogorskem vse po njihovi volji zgoditi, ravno tukaj pa, kjer so mislili s svojim kandidatom prodreti ter svetu in posebno Hrvatom svoja mogočnost pokazati, vendar le niso uspeli. Kako prevrtljivi so vendar posvetni mogočnejši! Hrvatski ban se je oklepal sedaj jednega sedaj drugega kandidata, samo da zadovolji ogerski vladi, ali pravega vendar le ni mogel najti, če tudi se je sam izjavil, da mora biti zagrebški nadškof Hrvat. Slednjič so se morali podati vsi pravičnemu zahtevu papeževe oblasti, če so hoteli, da bode stolica popolnjena. In tako se je zgodilo, da je ban pred nedavnim pozval k sebi vseučilišnega profesorja dr. Barona, enega najodličnejših članov bogoslovne fakultete ter z njim razpravljaj o tem vprašanju ter se brzkone sporazumel z njim v tej zadevi, da on sprejme škofovsko čast za senjsko škofijo. Po naših časopisih se je ugibalo, da bi mogel dr. Baron postati nadškof zagrebški, ali to je sam profesor dementiral, dočim o senjskejši škofiji ni nič omenil. Naša kombinacija je tem verjetnejša, ker je prispel minoli teden tudi sedanji senjski škof dr. Posilović v Zagreb ter dlje časa konferiral z banom. Vže drugi dan po tem sestanku je odpotoval ban v Budimpešto, kar bode gotovo v zvezi s popolnjevanjem zagrebške nadškofovske stolice, za katere je opredeljen sedanji škof senjski dr. Posilović. Sveta stolica je s to kandidaturo brzkone zadovoljna, ker je za tako rešitev tega vprašanja tudi škof Strossmayer sporazumen. Če že ni mogel postati prvi njegov kandidat sarajevski nadškof dr. Stadler, naj doseže to čast vsaj drugi njemu ravno tako mili drug. Na ta način je zmagala vendar le pravična stvar, seve da je trebalo mnogo borbe za to. Pri nas se nadejajo, da bode imenovanje obeh cerkvenih dostojanstvenikov vsledilo v kratkem. Dobro je za naše društvene odnose, da je senjski škof izdal prav poučno postno pismo za naše liberalce, ki komaj čakajo, da se tudi pri nas uvede civilni zakon. Škof dr. Posilović odločno brani zakon kot sveti zakrament ter zanika satorom vsako pravico v tej zadevi sklepati o kakih spremembah. On obsoja naše liberalce, posebno pa naše poslance, ki bi tako radi vpeljali civilni zakon tudi v našo kraljevino ter narod na ta način še bolj, nego je vže, odvrnili od svete vere. Prav umestna je ta poslanica za sedanji čas, ker so tudi vže pri nas pravi verski pojmovi zmedeni vsled prevelikega indiferentizma, ki je zavlada v vseh slojih našega naroda. Trebamo pravega verskega preporeda, pa se nadejamo, da nam ga prinese novi nadškof, ki bode z vso odločnostjo iztrebil versko mlačnost sedanjega naraščaja ter obudil srca za vzvišene ideje katoličanstva, katero edino nas more rešiti iz močvirnih tal, v katere smo zagazili vsled nesrečnega verskega indiferentizma, ki nam škoduje v duševnem pa tudi gmotnem pogledu. Sursum corda! naj bode naše geslo od zdaj v verskem in narodnem pogledu.

kje dobim denar. Pa nič, nikjer nič! Mleka nisem imel na prodaj, ker mi krava zaradi slabe krme slabo molze, da je komaj za dom, druge reči ne morem spraviti v denar, in kdo naj posodi siromašnemu najemniku — nemaniču? — Nikjer se nisem upal prositi na posodo, ker prosim težko, nerad. Bogme! otročiči so stradali, žena mi je jokala, in tolažiti sem jih moral tako ali tako in v sili sem se nalagal, grdo nalagal. Dejal sem ji, da mi letos ne bode treba plačati najemščine. In molila je zanj. Priporočevala ga Bogu in prosila za njegovo zdravje, hahaha. „Oh, naš dobri, usmiljeni gospod, Bog mu povrni!“ Jaz ji pa nisem povedal ničesar, češ, naj živi v tej prijetni zavesti in pre-mišljeval sem, kje dobim denar za najemščino. . . . In prišel je Božič, novo leto, denarja pa od nikoder. Nikjer nisem imel miru, ne doma, ne v cerkvi, ne v vaseh, niti po noči nisem spal. Ona me je spraševala, ali sem bolan ali kaj mi je. Resnice ji pa le nisem mogel povedati, kako naj bi mi pač sirota pomagala.

O novem letu se napotim prazen v mesto k našemu bogatemu gospodu. Težko sem šel, prav težko, počival tu in tam in obotavljal sem se, in nu! naposled, ker nisem mogel drugače, stopil sem s praznimi rokami prav ponižno pred gospoda. Zadovoljno se smehljajoč spregovori:

„No, ali si prinesel Matijaž?“

„Ej, kako so me zbudle te besede, kri mi je zastajala in sopsti se nisem upal. Spregovoril sem ponižno in pohlevno:

„Milostni gospod, nisem prinesel, ne morem plačati, nimam denarja milostni gospod.“

Ej, da bi ga bil videl, kako ga je razkačil moj odgovor. Smeh mu je zginil raz obraz, zakolne in zarohni:

„Ha, ti vrag barjanski, plačaj! — Plačati moraš! kaj meniš da, bodem jaz redil tebe in tvoj umazani zarod? Čez leto vse poženete po grlu, ne spravljate denarja in potem mislite, da bomo mi vas redili, svojat barjanska?“

„Proklet!“ sikne Tona.

In Bogme! ni mi bilo dobro pri duši. Raje bi bil, ne vem kje. Vem, da so se mi noge šibile in se mi je vrtelo v glavi, da nisem mogel najti kljuke v vratih. Ponovil s-m še enkrat.

„Nimam denarja, milostni gospod! Ne morem plačati. Prosim, počakajte do novine, milostni gospod! Vse vam plačam, dvakrat plačam!“

Ej kako je zopet zaklel po nemški, da se mi je zdelo, da se bliska in zarohnel je:

„Poberi se in do nedelje mi prinesi denar!“

Hitro pritisknem kljuko in zbežim, ker sem sprevidel, da ni prav varno poleg ujeja. Imel sem odloga še teden dnij. Kaj naj počnem? Naj denar zaslužim, ukradem, oropam, prisleparim, kje? . . .

Ah in prišel je današnji dan. Spal nisem nič, jedel nič, njej povedal ničesar, ker se mi je smilila, vzel tri goldinarje, katere sem hranil za največjo silo in grem v mesto, češ, kolikor imam, toliko mu dam, naj stori potem, kar hoče. In šel sem s težkim srcem . . . hodil sem dolgo do mesta.

„Imaš?“ zadere se name leno se valjajoč na mehkih blazinah. Beseda mi je zastajala v grlu.

„Nimam vsega, milostni gospod! Nisem mogel napraviti.“

Kakor bi ga bil kdo zbudel, tako poskoči na blazinah.

„Ne vsega? Danes, pa nimaš vsega še? Ha, pa se še upaš pred mene? — Zopet je klel . . . „Pokaži, koliko imaš!“

Razganem one tri goldinarje pred njim. Oj, da bi jih ne bil nikdar. Menil sem, da ga zadene kap, tako je pihal in besnel, in kri mu je vrela po žilah. Pograbi tri goldinarčke in jih zadrvi za vrata!

„Poberi se!“ zakriči ljut. „V ponedeljek spodim z bičem tebe, babo in otroke! O ti prokleti Barjan!“

Sklonem se brž, poberem svoj denar in bežim izpred njega. In hodil sem po mestu s-m in tja brez posla, brez namena, le to se mi je vrivalo, da se ne morem dalje živeti. Včasih bi bil najraje treščil se z mosta v vodo, pa mi je dejalo nekaj: Poslovi se vsaj od žene in otrok! Krenem v gostilno,

Po deželnih zborih.

V.

Danes moramo nekoliko poseči nazaj, k temu je nas prisilil „Slovenski Narod“, kateri se zaganja v nas, ker nismo tako navdušeni za deželno gledališče, kakor on in smo celo bili tako predrzni, da smo povedali svoje mnenje, da naj vsakdo svojo zabavo plačuje sam. Res to je nam najboljši dokaz, da smo pravo zadeli, ker se je „Slov. Narod“ tako razkoračil nad nami. Skušaj nam dokazati, kako dobrodejno gledališče vpliva na razvoj narodnega mišljenja. Mi ne vemo, koliko je v tem resnice, če tudi smo prepričani, da ni najboljša narodnjaštvo tisto, ki so rodi pri raznih zabavah. Sicer pa nas tudi naša lastna zgodovina marsikaj poučuje o tej stvari.

Pred 1877 letom je na Kranjskem precej cvetela dramatična umetnost in je tudi tedaj gotovo ravno tako vplivala na razvoj narodne zavesti kakor danes. Vsi starejši domoljubi se še spominjajo te dobe. Vzlic vsemu blagodejnemu vplivanju slovenskega gledališča, pa naš narodna zavest v ljubljanskem mestu ni bila tako silna, da bi bili mogli zmagati pri državnoborskih volitvah 1873. in pri deželno-zbornih 1877. leta.

Kmetje posebno gorenjski in notranjski so pa pri teh dveh volitvah brez izjeme narodno volili, pri njih ni nič izdalo vplivanje in prigovarjanje okrajnih glavarjev. Kje je bila tedaj slovenska narodna zavest močnejša, pri Ljubljancih, katerim je že slovenska narodna zavest vzbujalo narodno gledališče, ali pri kmetih, kateri so jedva vedeli, kaj je gledališče. — Sploh pa smo že večkrat poudarjali, da vrednosti slovenskega gledališča ni soditi le s tega stališča, da se predstavljajo igre v slovenskem jeziku, marveč v slovenskem, krščansko-nravnem duhu. Ali nam morda ne škoduje več, nego koristi preživelo, opolzlo francosko dramatično slovstvo, čegar dela se v mnogem številu prirejajo na slovenskem odru.

Narodnost je več nego samo jezik.

V nadaljevanju svojega članka nam „Narod“ očitá, da zavijamo, ako pišemo, da slovenski kmet za gospodo plačuje deželno gledališče in da bi le ta niti živeti ne mogla, ko bi kmet zanjo ne žrtvoval svojih grošev. Potem nam omenja številke, katere je pred leti navajal profesor Suklje, da bi z njimi dokazal, da meščanje več davkov plačujejo nego kmetje. Mi smo že jedenkrat malo ogledovali dotično Sukljevo modrovanje in bi torej danes že nam skoro ne bilo treba o tem mnogo govoriti.

Tedaj smo omenjali, da vsi tisti računi so jako slepilni. V Ljubljani se plačuje mnogo davkov, katerih pa ne nosijo Ljubljancje, zlasti gospoda ne, temveč v veliki večini kmetje. Tako se v Ljubljani plačuje davek od piva. Mari mislite, da pivovar nar potem ne zvali tega davka na pivce. Nasproti se pa davek od vina pobira tam, kjer se pije. Tako je naš zaradi raznega obdačenja teh dveh pijač Ljubljana na boljem.

da se napijem in dobim pogum, pred nočjo kupim še kruha za-njo in otroke, da jih vidim še enkrat site, krenem v mraku iz mesta in še uro hoda, pa bodem pri njih. Oh, kako bodo trli suhe zemlje — in — ej — ej, kako je globoka je voda v strugi, hahaha.“

„Ti blazniš, Matijaž, blazniš!“ zavrisne Tona, poskoči in se oklene Matijaža. „Tebi se bléde!“

Vsi prenehajo osupnjeni plesati in obstopijo radovedni čudeč se Matijaža in Tona. Harmonika utihne.

Matijaž se je krohotal blazno, Tona se ga je pa oklepá, kričeč: „Oj, ti Matijaš, Matijaž . . . O, ti prokleti oderuh, ti pijavka, ti krvoses ti . . .“

„Ej, Tona, pretri ga bodeš! Kaj imata?“

Tona spusti Matijaža in se obrne k ljudem:

„Jej! Jej! da so še taki ljudje na svetu! —

Ali že veste? — Ali že veste, da hoče Matijaža oni mestni oderuh pognati sredi zime iz hiše?“

„Hahahaha!“ krohotal se je Matijaž.

„Ne vemo.“

In Tona jim pové, kar mu je bil ravno razodel Matijaž. Globoko sočutje je odsevalo na razvnetih barjanskih obrazih, pomilovalni vskliki so spremljevali pripovedovanje Tonatov. Ko konča, zavpije Tona:

„Ne bode ga pregnal!“

„Ne sme ga pregnati“, potrdijo vsi.

(Dalje sledi.)

Strašno slaba bi šla ljubljanskim trgovcem, obrtnikom, tudi odvetaikom in notarjem, ko bi imeli le ljubljanske kupce ali stranke. Kolko denarja prineso jim kmetje. Ti gospodje vsi plačujejo davek v Ljubljani in radi priznavamo, da nekateri še precej davka plačajo. Tega davka ne plačajo sami, temveč ga morajo zaračunati strankam, oziroma kupcem, mej katerimi je mnogo kmetov. Tako je v Ljubljani mnogo tovaren, ki svoje izdelke prodajajo tudi na kmete in tudi na kmete odlože mnogo svojega davka.

V Ljubljani so centralni uradi, in ti uradi z mnogimi uradniki dajo Ljubljani mnogo zasluzke, iz katerega izvira nov davek. Ti uradniki pa niso le za Ljubljano, temveč za vso deželo in plačuje jih tudi ona in njih direktni in indirektni davki bi se torej ne smeli le Ljubljani zaračunavati.

Tista ponosna gospoda, le denite roko na srce, le vestno se vprašajte, koliko se je potil ali se poti kmet za vaše premoženje in dohodke. Marsikateremu, ki sedaj prezira kmeta, bi le malo ostalo, ko bi ne imel tega, kar si je pridobil od kmetov.

Star pregovor pravi, ako se kmetu dobro godi, se vsemu dobro godi. Zato je pa dolžnost v prvi vrsti gledati na interese kmeta. „Slov. Narod“ omenja, koliko je deželni zbor dovolil za vodovod v Ambrusu. Mi tega svojim čitateljem nismo zamolčali. Omeniti pa je, da je to delo velike narodnogospodarske važnosti, s katero se ne povekšajo le dohodki kmetom, temveč tudi dohodki deželi in državi. Le pazno pogledajte po svetu po drugih deželah, pa bode videli, da se v kulturnih pokrajinah za take stvari še razmerno več stori. Sploh se pa take stvari ne morejo primerjati stvarjem, katere so pred vsem le v zabavo.

Le obdajte Ljubljano s kitajskim zidom, pa bode videli, kaj bode z njo, ako zgubi zvezo s kmetiskim prebivalstvom. Nedavno smo čitali v nekem listu, v kak neprijeten položaj bi prišli Celjani, da jih zapusti slovenska okolica, ali Ljubljani brez kmetov bi se nič boljše ne godilo. Zares bi se pokazalo, da bi gospoda niti živeti ne mogla, da kmet ne žrtvuje zanje svojih grošev, da se izrazimo po „Narodu“.

Iz vsega „Narodovega“ članka se pa vidi, da pri slovenskih liberalcih kmetje niso posebno v čišlih. Naša radikalna gospoda se rada ponaša s tem, da se odlikuje z narodno odločnostjo. Zato bi pa bili od nje pričakovali, da se bode boljše ozirala na kmeta, kajti kmeti stan je in ostane najtrdnjše opora naše narodnosti. Kakor že omenjeno, je bil v najhujših časih slovenski kmet jedino zanesljiva opora naše narodnosti. Zato je pa prva in glavna dolžnost vsake narodne stranke, da ohranimo trdnega kmeta in ga moramo po moči varovati pretežkega davčnega bremena, ker utegnejo se povrniti časi, ko bode naši narodnosti trden in neupogljiv kmeti stan bolj potreben in koristen, nego še tako dobro vrejeno deželno gledališče.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. marca.

Gimnazija v Celju. V nemško-liberalnem in nemško-narodnem taboru je veliko vpitje, ker je učni minister na pol obljubil Slovincem spodnjo gimnazijo v Celju. To je napad na nemško narodno posest. Po mnenju Nemcev bi bil moral minister kar zavrniti g. Sukljeja, da se njegova zahteva ne vjema s koalicijskim programom. „N. Fr. Pr.“ naravnost pravi, da bi bilo najbolje za koalicijo, da bi bili v Hohenwartovem klubu še ostali slovenski poslanci izstopili. Nadomestilo bi se dobilo pri nemških nacionalcih, ki se sedaj naš zaradi Slovincem ne marajo popolnoma pridružiti koaliciji. Iz jeze nemško-liberalnega glasila je vidno, kako velika ovira so slovenski poslanci v Hohenwartovem klubu nemško-liberalnim namenom. Nekateri pri nas zahtevajo, da naj vsi slovenski poslanci izstopijo iz Hohenwartovega kluba, ali pisava nemških glasil nam kaže, da bi s tem koristili le Nemcem.

Spoznanje prihaja. Počasi prihaja češko prebivalstvo do prepričanja, da ga mladočeška politika ne bode osrečila. Popolnoma se od Mladočehov precej pač ne bode obrnilo, ali navdušenje za mladočeško politiko pa vidno pojema. Mladočeški poslanec dr. Herold je bil v Ričan sklical shod volilcev, ali zbralo se jih je jedva toliko, da se je splačalo govoriti. Videlo se je, da se ogromna večina volilcev nič več ne zanima, kaj dela njih poslanec. V Kolinu je pa mladočeško meščansko društvo z

velikimi plakati naznanjalo, da priredi shod, ali vzlic temu se ni zbralo toliko ljudij, da bi se shod bil mogel vršiti. Kolinsko prebivalstvo se ne briga več za mladočeške shode. Da staročeška stranka sploh kaj stori in bi že ne bila skoro popolnoma zatajila svojih načel, ne bilo bi jej težko, izpodriniti Mladočehov.

Koalicija. Volilna reforma je jedva prišla v zaupne govore med raznimi strankami, že se po časopisih trdi, da je koalicija v nevarnosti. Ze pri prvem posvetovanju so se pokazala taka nasprotja, da se bodo javljne dala poravnati. Ako bode pa volilna reforma pokopana, pridejo pa takoj druga politična vprašanja na dnevni red, ki bodo koalicijo razbila. Vedno jasneje pa tudi postaja, da levica smatra koalicijo le za sredstvo, da bi mogla sama gospodariti. Tega seveda druge stranke ne bodo pustile, temveč bodo rajše videli, da se koalicija razbije. Ministerstvo Windischgrätzovo bode morda kmalu prisiljeno, iskati večino od slučaja do slučaja, kakor jo je grof Taaffe. Položaj ob odstopu Windischgrätzovega ministerstva bode najbrž še težavnejši, nego je bil ob odstopu Taaffejevega.

Revizija ustave na Virtenberškem. Na Virtenberškem imajo ustavo, ki ni nikakor posebno primerna za sedanji čas. V gospodski zbornici so samo taki člani, kateri imajo to pravico po rojstvu, ali pa jih imenuje kralj. Pa tudi doljenja zbornica ni vsa voljena, temveč je v njej več članov, ki so po rojstvu, ali po stanu člani deželnega zbora. Ta ustava je iz leta 1819. in je torej naravno, da za sedanje razmere povsem ne ugaja, ker v tem času se je marsikaj premenilo. Prebivalstvo že od l. 1848. zahteva premembo ustave, ali dosedaj zastoj. Zelje prebivalstva so, da bi vsaj doljenja zbornica bila samo voljena. Sedaj vlada pripravlja neki načrt za revizijo ustave, ali ne vé se, če ga gospodska zbornica ne pokoplje, ker nasprotna je vsakemu demokratičnemu duhu.

Prvi maj. Delavci v Nemčiji bodo tudi letos slavili prvi dan maja. Socijalno-demokratske stranke vodstvo v Berlinu je že izdalo v tem oziru neki oklic. V tem oklicu se naznanja, da se v ta namen izdá poseben spis in priporoča delavcem, naj delajo na to, da se bode praznoval prvi dan maja kot svetovni delavski praznik. Priporoča se pa vendar, da naj se praznuje le ondi, kjer je to mogoče brez škode za delavske koristi. — Potém takem se bode praznovalo le tam, kjer se bodo delavci in delodajatelji o tem sporazumeli in se ne bodo bali, da bi zaradi tega kacega delavca od-pustili. S tem pa ta praznik zgubi prvoten pomen. S praznovanjem prvega dne maja se je sprva nameravalo pokazati moč delavcev, da se vse tovarne morajo ustaviti, kadar hočejo, in tako nekako ostrasiti delodajalce. Namen se pa dosedaj ni posrečil, pač pa je vselej več delavcev zgubilo delo.

Razgled po slovanskem svetu.

Kako je s Hrvati v Slavoniji?

Slavonija, 1. marca.

Ko je dne 13. februarja umrl svetoznani učenjak dr. Fr. Rački, čutil je vsaki domoljub Hrvat veliko in tako kmalu nadomestno zgubo, katere je zadela celi hrvatski narod. Ljudje, kakor je bil dr. Rački, so ljudje, katere le stoletja dajo posameznim narodom. Hrvatski narod kot maloštevilen narod ne more se ponašati z velikim številom izrednih ljudij, zato pa tudi celi narod čuti še večjo zgubo, ko tak človek izgine z obzorja narodovega. Kaj je bil dr. Rački narodu hrvatskemu in sploh Jugoslovanom, znano je vsakemu olikanemu Slovincu. Kot duhoven, učenjak in hrvatski politik bil je zmiraj vzoren, temeljit in stanoviten, da se mu nikoli ni moglo oporekati.

Kot tak je bil pa tudi znan in čislán tudi daleč izven mej naše monarhije. To se je videlo tudi pri pogrebu; hrvatski narod je dostojno do hladnega groba sprovedl mrtvaške ostanke svojega velikana. Vse stranke političke so se za nekoliko časa premagale, ko so stale pred odrom Račkovega. Se vé, da bi „Narodne Novine“ veliko več in z večjim emfazom pisale, da je bil dr. Rački na njihovi strani, no, ipak so pisale brez razžaljenja. No, česar noben hrvatski list, izhajajoči v Hrvatski in Slavoniji, ni pisal, pisala sta dva nemško-židovska lista, in sicer „Agrar Zeitung“ in oseška „Die Drau“. V isto vrsto stopaje s „Pester Lloyd“ vrgla sta cela perišča psovka na pokojnega.

Iz oseškega lista hočem nekatere stavke podati bralcem, da uvidijo, s kako perfidijo umejo pisati mažarsko-židovski listi o zaslužnih Hrvatih. „Da se je dr. Fr. Rački omejil na to, da bode izvrsten duhoven in da se je samo z vodo pečal, bi njegova oseba ostala v naši zgodovini svetla. Žal, da to ni tako. Po političnih dogodkih potegnjem v vrtnice, prišel je tudi on na stranska pota, na katerih je žal veliko naših odličnih mož zablodilo, tako da niso pota nazaj našli. Dr. Fr. Rački bil je intimen prijatelj vladike Strossmayrja — in s tem je vse povedano. Če prav je bil v znanstvenem in pa tudi v duševnem pogledu višji, nego djakovski vladika, dal se je voditi na vrhovi in je bil na nek način izvrševalec njegovih načrtov in nakan.“

„Mi govorimo o blodnji in izrekamo naše notranje prepričanje. Mi ne verujemo in ne bomo nikoli verjeli, da bode kedaj naša domovina — katera? mogoče židovska! — v antagonizmu proti Ogerski, dosegla namen, kateri so ji postavili tako imenovani patrijoti.“

„Dr. Rački se ni mogel odvrniti od tega usodnega prava, zato tudi ni mogel njegov talent in njegovo znanje za domovino onega priznanja in vrednosti imeti, katero bi drugače brez dvombe imel.“

Tako piše imenovani list, kateri ne prepušča nikdar prilike, da ne omeče z blatom vsega, kar je hrvatskega in zlasti vladike Strossmayrja. Takovo pisanje je samo naravni nasledek tukajšnjih razmer in evolucija idej, katere se tukaj vzdržujejo. V Slavoniji se sploh opazuje zmiraj večji in večji antagonizem proti Hrvatom in sploh vsemu, kar je hrvatskega. Posebno, pa odkar je slavni veliki župan virovitičke županije, dr. Teodor grof Pejačević, kateri ni Hrvat, ampak Slavonec — zbira pa vse jedno za nemško gledališče v Oseku — začel propagirati slavonsko, se je antagonizem, če je mogoče, še poglobil.

Vsaki doklateni ogerski židov ima več pravic do svojega jezika in narodnosti, ko Hrvat. Podpirajo in vzdržujejo se časniki raznoterne koalicije, kakor nemško-mažarske, srbsko-mažarske srbsko-nemške, protestantsko-mažarske, katera poslednja je koncentrirana v slavni „Mitrovitzer Zeitung“ in kaj vem še kaki, samo da rogovilijo proti Hrvatom. Tako imenovani umetni Slavonci so rajše vse, samo ne Hrvati. Res zadnji čas pojavila sta se dva lista, in to „Hrvatski Branik“ in „Posavska Hrvatska“, katerim je naloga, braniti hrvatstvo v Slavoniji.

No, to je danes težavna pot, in potrebuje vsestranske moralne in materialne podpore, če hočeta lista kaj doseči. Naši veleposestniki so vsi v mažarskem duhu vzgojeni; nekateri še hrvaškega jezika ne znajo in prezirajo vse, kar je hrvaškega, — a ti so glavni faktor v Slavoniji. Ti vzdržavajo idejo, da se Slavonija s časoma čisto odcepi od matere zemlje Hrvaške in da se pripoji k Ogerski, kot tri dolnje ogerske županije. V tem jim pa pomagajo močno že omenjeni ogerski židje, kateri imajo malo da ne že vso slavonsko kupčijo v rokah, in njihovi židovsko-nemški časniki. Če omenimo še našo „bratiju Srbe“, kateri delajo proti Hrvatom in tudi nehote pomagajo tej ideji, ne vedoč da jih Mažari samo tako dolgo prenašajo, dokler je potrebujejo — mislimo, da so s temi vrsticami nekaj ojašnjene naše žalostne razmere v Slavoniji. No ne smemo obupati! Vigilantibus jura!

Slovstvo.

Postojinski okraj: (Karta I : 75.000). Jako točno je narisal L. Fetič-Frankheim učitelj v Knežaku postojinski okraj; sedaj ima knjiga, ki jo je s tem naslovom izdalo učiteljstvo v imenovanem okraju, potrebno spopolnilo. Karto je založil R. Šeber, tiskar v Postojini, koder je na prodaj po 90 kr.

Igre in pesmi za otroška zabavišča in ljudske šole. Uredil Ivan Mrcina, učitelj na c. kr. vadnici v Gorici. V Ljubljani. Izdala in založila družba sv. „Cirila in Metoda“ 1893. Cena 60 kr. Knjižnica naše šolske družbe se je zopet pomnožila. V desetem zvezku nam podaje za otroška zabavišča prepotrebno knjigo. Narodna šola je sicer izdala Funtkovo „zabavišče slovenskim otrokom“, koder je veliko lepih in primernih pesmic, toda brez napevov. V tej knjigi so pa pesmi pomnožene in vsaka ima svoj napev. Zato tudi menimo, da bode ta knjiga dobro rabila ne samo vrtnaricam, marveč in ljudskim učiteljem, osobito na nižji stopinji ljudske šole.

Zbirka ima temeljito, pedagoško razpravo o petju in otroških igrah. Prve v zbirki so nabožne pesmi: 1. Angelj budi. 2. Bog. 3. sv. Ciril in Metod. 4. Zjutraj. 5. zvečer. 6. Molitev k Božjemu detetu. 7. 8. Božična pesem. 9. Pri jaslicah. 11. Hvalite Marijo. 12. Sv. Alojzij.

Koledar

za 11. teden leta 1894.

Nedelja 11. marca: 5. postna ali tiha; evangelij: Jezusa hočejo kamenjati. Jan. 8. Konstantin op. m. Pondeljek 12. marca: Gregorij I. p. Torek 13. marca: Evfrazija dev. Sreda 14. marca: Matilda, kraljica. Četrtek 15. marca: Longin m. Petek 16. marca: 7. žal. M. D., Hilarij in Tacij mm. Sobota 17. marca: Patricij šk. Jedert dev. — Luninspremin: Prvi krajec 14. marca ob 7. u. 26 m. zvečer. Solnce izide 15. marca ob 6. uri 16. m.; zaide ob 6. uri 3 m.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. marca.

(C. kr. ministerstvo za uk in bogočastje) je tukajšnjemu muzejskemu društvu podelilo 200 gld. podpore.

(Osebnosti.) Stajarski dež. glavar grof Edmund Attems se je zadnjo soboto mudil v Mariboru, da si je ogledal vinorejsko šolo. — G. Ivan Langerholz, doslej c. kr. sodnijski pristav v Ptuj, stopil je v pokoj in je dobil od c. kr. nadsodišča pooblaščenje, da more, kakor vsak odvetnik stranke pri kazenskih sodnijah zastopati.

(Iz pisarne slovenskega gledališča.) Prihodnji teden priredi dramatično društvo jedno samo predstavo. V četrtek dne 15. t. m. se bode namreč pela — zadnjikrat v tej sezoni — opera „Čarostrelec“, ki si je pridobila letos vsled izborne predstave mnogo prijateljev.

(Novo gasilno društvo) se snuje v Poljanah pri Črnomlju. Pravila so se že predložila deželni vladi.

(Umrl) je dne 2. t. m. pri sv. Trojici v Slov. goricah č. g. Fr. Fras, zlatomašnik in vpokojeni duhovnik sekovske škofije. Naj v miru počiva!

(Učiteljske spremembe.) Stajarski deželni šolski svet je imenoval na ljudskih šolah za nadučitelje gg.: pri Sv. Martinu v R. d. tamošnjega učitelja Anton Lanjšiča, v Račji tamošnjega učitelja Janeza Paulška in v Stopercih tamošnjega učitelja Jakoba Cvirna. Za učitelja na mariborski meščanski šoli je imenovan gosp. Otmar Pražak, dosedaj podučitelj v Brucku na Muri. Za učitelja prideta gg.: Anton Voith, dosedaj v Vuhredu, v Brezno, in za šolo v Novi cerkvi g. Anton Gradišnik, dosedaj pri Sv. Vidu na Planini.

(Šolske zadeve.) Za podučitelja je imenovan g. Rudolf Koser, dosedaj pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, za šolo v Šmartinu pri Slov. Gradcu. Stalno nameščeni kot podučitelji so gg.: Peter Kresnik na Gorici, Fr. Kos pri Sv. Lenartu v Slov. gor., Martin Lesjak v Rušah, Fr. Kresnik na nemški šoli v Laškem trgu in Jož. Čonč v Jarenini. Učiteljica je postala dosedanja podučiteljica gđ. Gizela Dominkuš v Šmartinu pri Slov. Gradcu. Stalno so nameščene podučiteljice gđe.: Tereza Bučar pri Sv. Duhu v Ločah, Helena Arko v Zrečah in Antonija Sterle v Trbovljah; za učiteljico ženskih ročnih del sta nastavljeni M. Maršič v Št. Lovrencu v Slov. gor. in Ger. Gnus na Gornji Rečici.

(Ipred porotnega sodišča v Trstu.) V tem porotnem zasedanju bavilo se je tržaško porotno sodišče večidel le z razpravami o uboju in telesnem poškodovanju, v jednom slučaju pa tudi o poverjenju. — V četrtek se je zagovarjal pred porotniki tudi vrednik „Naše Sloge“ g. Matko Mandič, vsled tožbe radi žaljenja časti. Tožil ga je namreč učitelj V. Grossmann iz Lovrana zaradi jednega poslanega katerega je podpisal pomorski kapetan Ivan Turčič, dalje tožil je vrednik Mandiča tudi zaradi jednega govora, ki ga je on kot deželni poslanec govoril v deželnem zboru isterskem — poslanska imuniteta v tem slučaju ni pomogla gospodu Mandiču, kajti njegov govor, ki ga je v resnici v deželnem zboru govoril in v „Naši Slogi“ priobčil po lastnem stenogramu proti Grossmanu, — ni bil uvrščen v uradnem stenogramu, ker je bil hrvatski, kajti italijanska večina ne mara videti ne hrvatskih ne slovenskih govorov v stenogramu zapisniku. Tako je torej prišlo, da je moral tudi zaradi tega svojega govora zagovarjati se pred porotniki, ki so seveda Italijani vsi do jednega — on pa je kot

vrednik hrvatskega časopisa, trn v peti našim in istrskim Lahom. Razprava je bila celo predpoludne ter se je imela nadaljevati zvečer — mejtem pa so se popoldne stranke poravnale tako, da je stvar končala na zadovoljnost obeh strank, kajti tožitelj sam se je prizadeval za poravnavo — bal se je namreč dokazov resnice!

(V Trstu ni irredente!) Tako se je dokazovalo pred časom z merodajne strani. Da je pa v resnici, ne le tukaj ampak na Primorskem sploh, dokazalo se je in se bode še dokazovalo — tudi z uradne strani. Čitamo namreč v boletinu „Verfügungen über Druckschriften“ tudi sledeče, ki nam potrjuje resničnost, da so se širile po Trstu protiavstrijske tiskarnice, in sicer: LXVIII. Das k. k. L.-G. als Pressger. in Triest hat mit dem Erk. vom 12. December 1893, Z. 1353/11358, die Weiterverbreitung des ausländischen Tricolore-Placates mit der Triester Hellebarde in Mitte und mit der Randschrift „Circolo Garibaldi — Trieste“ nah § 65 a St.-G. verboten. — Ali je potrebno boljsega dokaza? Mislimo, da ne!

(Gozdni požar.) 14letni pastir Čunk je zažgal na Gorjancih gozd, kateri je lastnina gospe A. pl. Fichtenau. Pogorelo je skoraj 2 orala mladega drevja.

(Italijanska požrtvovalnost v Trstu za »Lega Nazionale«.) Pretečeni pust je bil velik ples na korist italijanskega šolskega društva „Lega Nazionale“. Te dneve so časopisi razglasili račun o tem plesu. Po odbitku vseh stroškov ostalo je čistega dobička za to naše protinarodno društvo 3400 gld. ali po navadni italijanski veljavi 7000 lir. Ali ni to posnemanja vredna požrtvovalnost? Sicer pa, ko gre za italijansko reč, v avstrijskem Trstu se pokaže velika požrtvovalnost — ko pa gre za avstrijske slavnosti, tedaj so vsi premožnejši gospodje z županom vred zadržani zaradi boleznih udeležiti se take slavnosti. Konstatujemo le, da sta patrijotično društvo veteranov in italijansko delavsko podporno društvo pri svojih plesih imeli veliko denarno zgubo, — niti polovico stroškov nisti pokrili. Taka se godi v Trstu.

(Iz Cirknice) se nam poroča, da se preč. gospodu dekanu Fr. Kunstelj-nu zdravje boljša; noči so še hude. Upanje je torej, da še okrevi.

(Grozen potres.) Listi poročajo po telegramih iz Hongkonga o silnem potresu, ki je divjal po pokrajini Thibet in 9000 kvadratnih milj na obseg. Med drugimi poslopji razrušil se je velik samostan v Huisnamu, kjer je bilo v razvalinah pokopanih blizu 200 redovnikov.

(Deželna razstava na Koroškem.) Piše se nam: Koroški listi poročajo, da merodajni krogi nameravajo leta 1896 ali 1897 prirediti zopet deželno razstavo. Zadnja je bila leta 1885, in ker se je prav dobro obnesla, mislijo, da jim tudi sedaj ne more spodleteti!

(Koroške novice.) V Africu šel je posestnik S. Ebner minolo nedeljo zjutraj na lov. Pozneje našli so ga v gozdu mrtvega. Umrl je nanaglo na samotnem vsled božjasti. — Novo pošto dobijo na Otoku ob Vrbskem jezeru. — Na Koroškem je 367 ljudskih šol s 749 učitelji. Otroških vrtcev je 7.

(„Sijajni“ volilni shodi.) S Koroškega: Pri volitvi gornjekoroških mestih je bil, kakor znano, tudi socijalni demokrat Schatzmayr protikandidat Steinwenderjev. Kakor se spodobi poštemu kandidatu, je sklical i on volilne „shode“, pa pri tem je imel — smolo! V Zgornjem Dravogradu je čisto zaman čakal volilcev. V izbi, ki je bila določena za zborovanje, so sedeli: Kandidat in tovariša, ki sta se z njim podala na trnjevo pot volilne agitacije! Zbog take „ogromne“ udeležbe zborovanja niso „otvorili“. Boljše je šlo v Greifenburg. Tu je bilo zbranih: 1 kandidat, 2 tovariša njegova in 5 volilcev, vkupe 8 glav. Tu se je zborovanje prav po „redu“ vršilo in nastopili so vsi trije „govorniki“ ter „slavnemu občinstvu“ razkladali novo socijaldemokratsko blagovestje! Pri volitvi je vjel Schatzmayr 61 glasov. —m—

(Lepa zima.) Z Dunaja: Od vseh krajev sveta dohaja Vam toliko in takošne pohvale o letošnji zimi, da tudi mene mika, sporočiti Vam, kako se nam v tem oziru na Dunaju godi. Izvrstno! Lansko zimo porabil sem za sam premog, da mi je razgreval mrzlo stanovanje, mesec na mesec po 5 gld., letos mi ga je zadostovalo od Vseh svetnikov pa do današnjega dne vsega skupaj za dobre štiri mesece le za 6 gld. 20 kr. Pomislite torej razloček med letošnjo in lansko zimo na podlagi tega izgleda iz

praktičnega življenja. Sedaj pa še nekaj drugega, iz česar se da tudi sklepati na značajzime. Lansko pomlad dobili so moji kanarčki prve mladice še le v začetku meseca aprila, letos razginal je jajčno lupino pri nas prvi mladček že 29. januarja, in ta je danes že doraščen kakor stara dva.

(Postrežljiv poštar.) Sklicaje se na § 19. tisk. zakona prosim, sprejeti k dnevi novici, priobčeni v 54. številki pod naslovom „Postrežljivi poštar“ nastopni popravek: Ni res, da bi se bil kdo 24 svečana odpravil s pošte v Žužemberku z odgovorom: „Danes ni nič!“ ter da bi bil dotičnik dobil drugi dan vendar le časne, kolekovane z dne 23. in 22. svečana. Ni res, da bi se bilo to ponovilo dne 2. sušca, ter neresnično, da bi se bil kdo odpodil s pošte ter ne prejel točno njemu odločenih pisem ali katerekoli druge pošiljatve. Ni res, da so bili kdaj nedostaki pri pošti v Žužemberku v navedenem oziru ter da bi se ne bilo postreglo vedno občinstvu nljudno, kakor zakon velea. J. Šiška.

(Liberalni shod v Budimpešti) se je tako dobro obnesel, da se je z njim ponasal pravosodni minister v zbornici poslancev. Kako se je pa ta shod vkupje spravil, o tem so razne govorice. Pred shodom je bilo več velikih županov naznanilo, da ne morejo poslati v Budimpešto nobene deputacije, ako se vsakemu odposlancu ne plača vsaj 5 gl. za pot. So li dobili za pot in od kod je prišel denar, seveda ni znano, ali vsi dotični veliki župani poslali so deputacije. V nekem budimpeštanskem hotelu se je opazilo, da so vsi udeleženci velikega shoda plačali račun s čisto novimi petaki, in so vsi ti petaki jedne in iste serije. Vse to pač kaže, da ti petaki imajo isti vir in to daje mnogo misli.

(Prememba posestva.) Hišo gosp. M. Ranta, na na Marijinem trgu št. 1 tukaj, kupil je gospod Jos. Paulin, tukajšnji veletržec z vinom in posredovalec potovanj.

(Olepšanje mesta in njega nasadi) stali so preteklo leto mestno občino ljubljansko do 5000 gl., dočim je bilo po proračunu dovoljenih le 2000 gl. — V prvem četrtletju t. l. izplačalo se je za nasade in delavce do včetega 9. t. m. nad 600 gl. — Pač velike svote napram prejšnjim letom, ko se je izdalo v to svrhu k večjemu 1000 gl. — Kako se tako gospodarstvo da opravičevati, vedeli bodo možje, ki sedé v dotičnem odseku!

(V spodbudo našim živinorejcem.) Dodatno k naši notici o predčerašnjem mesečnem semnju nam je isto popolniti, da je na tem semnju nakupil neke nižjeavstrijske tvrdke zastopnik 70 parov, a neki kupec iz Italije pa okolo 30 parov volov za rejo, kar vse je živ dokaz, da se tujei za lepo kranjsko goved močno zanimajo, in — če jo dobé, tudi radi dobro plačajo.

(Zima v Siciliji.) Prebivalci Sicilije ne pomnijo tako hude zime, kakor je letošnja. V zadnjih dneh so sneženi viharji provzročili veliko škodo. V vasi Kastilioni se je vsled viharja podrlo 74 hiš in se je 8 ljudi ponesrečilo. V Voli je plaz zasul 7 hiš in 6 ljudi. Zameti so po nekaterih krajih 2 metra visoki.

(Poslednji bivoli.) Še pred leti je bilo v Severni Ameriki na milijone bivolov, ali sedaj je že doletela te bivole jednaka osoda, kakor njegova evropska divja tovariša tura in cubra. Novi naseljenci so jih zelo iztrebili. Vlada Združenih držav jih je hotela nekaj ohraniti v takomimovanem narodnem parku na Yellowstonu. Stražili so jih vojaki. Te dni je pa v ta park prišla četa lovcev, ki je pobila vse bivole, ki niso mogli v snegu bežati. Lovcem je bilo le za bivolve glave, kajti vzeli so le te seboj. Ravno ko so z glavami odhajali, so jih prijeli vojaki in jih odpeljali v neko stražnico. Vojaški poveljnik je prosil od vlade za instrukcijo, kaj naj stori z vjetniki. Prav po ceni pač ne bode stala tatinskih lovcev ta šala, kajti zakoni za varstvo narodnega parka so jako strogi.

(Samomor.) V nekem gozdu blizu Maribora bili so našli mrtva nekega mladeniča in neko dekle. Sedaj se je izvedelo, da sta samorilca bavarski rezervni narednik Rudolf Felser in Pavla Simbach.

(Semnji na Slovenskem od 12. do 17. marca.) Na Kranjskem: 12. marca v Drnovem pri Krškem, v Črmošnjicah, na Veseli gori, v Rakovniku, v Radovljici (za živino), v Žužemberku, v Kamniku, na Turjaku in v Spodnjem Logatcu, v Zagorju na Notranjskem, pri Sv. Heleni, v Rovtuh, v Zdenki vasi in Kostanjevici; 14. v St. Vidu pri Vipavi; 16.

v Bruniku, v Hetemožah, v St. Gothardu pri Trojanu in v Oerkljah. Na Štajerskem: 12. v St. Jurju pri južni železnici, pri Sv. Duhu pri Ločah, pri Sv. Križu, v Marenbergu, pri Sv. Magdalen, v Rušah, v Selnici, pri Sv. Lovrenču na Dravskem polju, v Sevnici in pri St. Ilju; 15. v Zdolah; 16. v Slovenski Bistrici, v Lembergu in v Braslovčah; 17. na Rečici, v Dobju, v Podčetrtku, v Trbovljah in v Središču. Na Koroškem: 12. v Grebinju, v Labodu in v St. Mohorju; 15. v Afriici; 16. v St. Andražu, v Spodnjem Dravbergu in v Volšberku.

Društva.

(Konzervativno obrtno društvo v Ljubljani.) Vabilo na društveni shod, kateri bode v nedeljo dne 11. marca t. l., ob polu 7. uri zvečer v gostilniških prostorih doma katoliških rokodelskih pomočnikov, Poljske ulice št. 10. Vspored: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. O dobavnih razpisih sploh: posebej o razpisu tukajšnje finančne direkcije. 4. Ustanovitev društvenega založništva; vsprejem udeležiteljev in sestava odseka v izpeljavo. 5. Razni nasveti. — Cenjene člane in prijatelje društva vabi k številni udeležbi odbor.

(„Slavčeva“ desetletnica.) Letos v mesecu juliju (dne 7. in 8.) praznovalo bode p-vsko društvo „Slavce“ svojo desetletnico. V predvečer prireditni hoče slavnostni koncert z večjimi, večinoma novimi zbori in z vojaško godbo, drugi dan pa celodnevno slavnost z ljudsko veselico. Odbor prosi vsa narodna društva, da se pri prirejevanju veselice blagovolijo ozirati na omenjeno desetletnico.

(Književno društvo sv. Jeronima v Zagrebu.) Glavna skupščina sv. Jeronima vsprejela je predlog odbora, da se dajejo vsakoletne društvene knjige kmetom, obrtnikom, delavcem in šolski mladini za 50 kr. — Odbor vabi rodoljube, da mu čim več takih udov pridobivajo.

Telegrami.

Dunaj, 10. marca. Govori se, da avstrijski cesar pride dne 21. t. m. na Dunaj.

Dunaj, 10. marca. Včeraj popoldne je umrl za vnetjem pljuč načelnik poljskemu klubu, vitez Benošč.

Dunaj, 10. marca. V poljskem klubu je poslanec Lewicki spregovoril o mnogih samomori mej vojaki v Przemyslu. Kakor je on izvedel, krivda ne zadeva častnikov, ampak podčastnike. Poljski klub je sklenil v tej stvari odposlati odposlanstvo k vojnemu ministru.

Dunaj, 10. marca. Budgetni odsek vsprejel je proračun ministerstva notranjih stvari. Mej debato se je izjavil minister Bacquehem, da se vlada ni z lahkim srcem odločila za proglašanje izjemnega stanja v Pragi. Rada bi ga odpravila, da se dadó resna jamstva, da se zboljšajo razmere. Minister dvomi, da bi v dogodkih, ki so se od tega časa pripetili v Pragi, bila taka jamstva.

Dunaj, 10. marca. Naprednjaška stranka je sklenila kandidovati dosedanjega podžupana Richterja za župana dunajskega.

Opatija, 10. marca. Nemška cesarica pride dne 13. t. m. popoldne semkaj.

Madrid, 9. marca. Ker se ministri niso mogli sporazumeti o važnih vprašanjih, so se prepričali, da je potrebno, da se ministerstvo prenovi. Dali so torej ostavko in kraljica je Sagasti naročila, da sestavi novo vlado.

Peterburg, 10. marca. Car in carica, carjevič, veliki kneginji Ksenja Aleksandrovna in Marija Pavlovna in drugi veliki knezi so bili na plesu, katerega je priredil nemški veleposlanik.



Rouen, 10. marca. Včeraj je umrl kardinal nadškof Thomas.

Berolin, 10. marca. Odsek je vsprejel s 16 proti 12 glasom vso rusko-nemško trgovsko pogodbo.

London, 9. marca. Herbert Gladstone je včeraj zvečer prevzel poštno upravo in javna dela, lord Tweedmouth je postal varuh velicega državnega pečata. Gardner je obdržal poljedelski portfelj.

London, 10. marca. Vodje Parnellovcev izjavljajo v manifestu, da nimajo zaupanja v Rosebery-ja. Zginilo je slednje upanja za narod irski, kajti Gladstone je odstopil zaradi tega, da se popusti irska samouprava.

Tanger, 10. marca. Maročani plačajo Španjski takoj 5 milijonov frankov odškodnine, potem pa vsako leto dva milijona, dokler ne bode vsa odškodnina poravnana.

Raba premovane želožne tinkture lekarja Pleco-lja v Ljubljani vzbuja, če se jemlje v majhnih množinah, slast do jedi in pripravi želodec za lahko prebavljanje. — Steklenica velja 10 kr. 584 9 10-7

Surovosvilene ličnate obleke 9 gl. 50 kr. za blago za vso obleko in boljše vrste — potem črno, belo in barvato svileno blago od 45 kr. do 11 gl. 65 kr. meter — gladko, progasto, križasto, vzorcasto, damasti itd. (kacih 240 raznih kakovosti in 2000 raznih barv. desinov itd.). Vožnjine in carine prosto. Vzorec obratno. Pisma v Švico veljajo 10 kr., in dopisnice 5 kr. 11 (5-1) 3

Tovarna za svileno blago G. Henneberg (c. in kr. dvorni založnik v Curihu (Zürich)).

Umrli so:

7. marca. Alojzija Puc, kurjačeva hči, 2½ leti, Streliske ulice 11. Croup.

8. marca. Reza Jagrič, assesorjeva vdova, 83 let, Žabjak 6, valed ostarelosti.

V bolnišnici:

7. marca. Janez Polšak, gostač, 48 let, jetika.

8. marca. Janez Markovič, gostač, 64 let, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	srakomera v mm	toplomera po Celziju			
7 u. jut.	736.3	-1.0	sl. vzh.	del. jasno	
9 u. pop.	734.3	11.8	sl. jzap.	"	0.00
9 u. zvec.	734.8	6.4	"	"	

Srednja temperatura 5.7 za 3.1 nad normalom.

Stanje avstro-ogerske banke

dne 7. marca 1894.

(Brzojavno poročilo.)

Bankovcev v prometu	gl. 415 278.000 (— 1 939.000)
Kovinski zaklad	" 279.503.000 (+ 895 000)
Listnica	" 118.112 000 (+ 5.388 000)
Lombard	" 24.897.000 (— 818.000)
Davka prosta bančna rezerva	gl. 75.868 000 (— 2 505.000)
Državnih bankovcev je v prometu	gl. 345 150.000 (— 5.479.000)

Poslano.

Dopisnika dopisa iz Šmarije v Slovenskem Narodu od 1. marca t. l. št. 49 pozivljam podpisani, naj prekliče, kar je pisal v onem dopisu neresničnega, sicer bi moral misliti, da je namenoma lažljivo poročal, kar bi njemu gotovo ne bilo v čast.

Škofljica, dne 8. marca 1894.

V. Ogorelec,
dež. poslanec.

200.000 litrov naravnega vina

belega in rudečega, kakor dolenskega (največ lastnega pridelka), istrijanskega, tirolskega, dalje izvrstnega terana, burgundca, riesslinga, sistjanca itd. iz občeznanih vinskih kletij kneginje Hohenlohe, prodaja po nizki ceni ter jamči za pristno in naravno blago

Jos. Paulin

v Ljubljani, Marijin trg 1.

143 3-1

V pojasnilo!

146 3-1

Od zlovoljne strani se je razširila novica in je zašla tudi v tukajšnje krajevne liste, da se je deželna lekarna »pri Mariji pomagaj« v Ljubljani, katero imam jaz v najemu, prodala in da bode kupec sam izvrševal lekarniški obrt.

Jaz s tem izjavljam, da je ona novica popolnoma neresnična, in usojam si p. n. občinstvu naznanjati, da sem po beležniški pogodbi do dne 1. julija 1899 jaz občini in postavljeni najemnik lekarni in se ta čas ne more izvršiti premena v vršbi lekarni in če bi se morda hotela prodati, brez mojega dovoljenja prodaja izvršiti in veljavna ne more postati.

Hkratu se zahvaljujem častitemu občinstvu za dosedaj mi skazano zaupanje in prosim, da mi ga ohrani še za naprej.

V Ljubljani, dne 9. marca 1894.

Ludovik Grečelj,

lekarnar pri „Mariji Pomagaj“, v Ljubljani, mestni trg 11.

Frane Ivan Kwizda.

c. in kr. avstr.-oger. in kr. rumunski dvorni založnik.

Že nad 30 let z najboljšim uspehom v rabi v mnogih dvornih hlevih, v znamenitejših zasebnih in vojaških hlevih, okrepčuje pred in ojačuje po velikih naporih, pri izpahnenju, otrpnelosti itd. ter ojači konja za izredno težko vožnjo in tek.

Kwizdov restitucijski fluid

c. in kr. priv. voda za umivanje konj.

Steklenica velja 1 gld. 40 kr.

Glavna zaloga: Okrožna lekarna, Korneuburg p. Dunaju.

Pri nakupovanju pazi naj se na varstveno znamko ter zahteva 135 20-1

Kwizdov restitucijski fluid.

Dobliva se v vseh lekarnah in droguerijah.

J. Kolar

v Ljubljani, Šelenburgove ulice
izdelovate j kirurg. instr.,
nožar in orožar

se priporoča preč. duhovščini
in sl. občinstvu v naročila na

vsakovrstne nožarske
potrebščine

kakor so, britve, noži, žepni
nožiči, škarje, vrtno oro-
dje itd. itd., ter ima navedene
stvari tudi v zalogi. 145 3-1

Tudi brušenje skrhanih
predmetov oskrbi natančno in
poprave po nizki ceni pod
jamstvom za trpežnost pri
njem kupljenega blaga.

Kompanjona

išče dobro situirana in z najboljšimi stroji urejena
strojna tovarna z livarno v obljudenem trgu ob
železnici na Slov. Štajerju. Kompanjon bi moral imeti
vsaj 6000 gld. v gotovini, vešč bi moral biti sloven-
skega in nemškega jezika (ako mogoče tudi hrvaškega) v
govoru in pisavi, izurjen bi moral biti v knjigovodstvu, ter
imel bi se pečati le s prodajo blaga in komptornim delom.
Natančnejši naslov pové vredništvo tega lista. 127 3-1

August Runggaldier,

delalnica cerkvenih lesenih kipov
in podobarskih proizvodov v St.
Ulrihu, Gröden, Tirolsko,

priporoča prečast. duhovščini, cerk-
venim predstojništvom, patronom
in cerkvenim dariteljem

altarje, lece, vsake vrste
svetnike, statve, križeva
pota, križe, Kristuse,
božična jaslica itd.

vsakojake kakovosti in oblike v
natančni priprosti in najfinjši
izvršitvi. 122 3-1

Ilustrovani ceniki na željo
zastonj in franco.

Za dobro delo se jamči.

Ivan Kregar,

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

v Ljubljani,

Poljanska cesta št. 8

poleg Alojzijevejšca

dovoljuje si opozarjati veleč. du-
hovščino, cerkvena predstojništva
in cerkvene dobrotnike na svojo
dobro urejeno

pasarsko delalnico

zagotavljajoč, da bode vselej postregel le z dobrim
trpežnim blagom, natančnim in zanesljivim delom
po možno nizki ceni. Naročila izvrševal bode kot
doslej po vposlanem vzorcu ali lastnem okusu in
načrtu.

Priznalna pisanja so na razpolago.

Izvršeno blago pošilja skrbno zavito poštino prosto.

Jožefa Cotman-a vdova

priporoča svoj 100 12-4

pleskarski obrt

na Bregu št. 6 v Ljubljani

ter sprejema vsakovrstna v ta obrt spadajoča dela
v mestu in na deželi po najnižji ceni.

5 do 10 kron

slednji dan ponuja bureau osebam, ki prevzemó
dobro se izplačujoče zastopstvo. Pripravno je tudi kot
stranski zaslužek. — Pisma naj se pošiljajo na

Mercantil-Bureau, Zwittau, Moravsko.

Ana Rupnik,

izdelovalka umetnih cvetlic

v Ljubljani sv. Petra cesta št. 13,

priporoča se prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu
v izdelovanje vsakovrstnih

šopkov za cerkve in altarje,
vencev za bandera in razne
cerkvene slovesnosti

in sploh vseh v to stroko spadajočih izdelkov kakor
tudi popolne oprave za nove maše, po naj-
nižji ceni. 117 (4-2)

Podfosfornasto-kislí

apneno-železni sirup

prireja lekarničar Julij Herbabny na Dunaju.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdrav-
nikov najbolje priznani in priporočani prsi sirup raztaplja
slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast
do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo
jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči
obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fos-
forno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih
otročih pospešujejo narejanje kostij. Cena steklenice Her-
babnyevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti
20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)



Svarilo!

Svarimo pred po-
naredbami, ki se
pojavljajo pod enakimi ali podob-
nimi ime in, a so vendar posvoji
sestav in svojem učinku po-
polnoma različne od našega origi-
nalnega 22 let obstoječega pod-
fosfornasto kisllega apneno-
železnega sirupa. Zahteva naj
te sorej vselej izrečno Herbabny-jev apneno- železni
sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa
oblastveno protokollirana varstvena znamka na
vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati
niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi
kupili kake ponaredbe! 599 20-14 97 7-20

Osrednja razpošiljalnica za provinco je na Dunaju, le-
karna „zur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBAB-
NY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje
lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl.
Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupfer-
schmid, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Pro-
dam, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar, F. Prodam, M.
Mizzam, drog.; v Brezjah: A. Ruppert; in Sovodjem (Gmünd):
E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Ko-
metter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladovčev; v Št. Vidu:
A. Reichel; na Trzinu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Sut-
tina, B. Biasoletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini;
M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Črnomlju,
J. Blažek; v Velikoven: J. Jobst; v Wolfsebergu: J. Huth.

Velika zaloga vina.

Dominik Trojanšek,

veliki posestnik,

v Gorici, Via Municipio št. 8,

priporoča se posebno čast. duhovščini in
drugim gospodom, ki želé imeti v res-
nici zanesljivo 598 16-16

dobro vino

belo in črno. Vsem naročiteljem vina
zagotavljam najnižje cene in najboljšo
blago. Imam izvrstno „rebulo“ iz go-
riške okolice, posebno dobro istrijsko
vino „teran“ in posebno izvrsten „re-
foško“ v steklenicah iz l. 1889.

Pokušnja pošilja se prosto.

Natoni istrijski črni teran.

4% zastavna pisma gališkega zemljiško-kreditnega društva.

90 10-5

Ti papirji so

najboljše vrste za nalaganje denarja.

Dajo:

Popolno davčno svobodo, svobodo fati-
ranja, sposobnost za kavoljo in pupilarno
varnost.

Gališko zemljiško kreditno društvo
obstoji od 1841. leta in je pridržana cesarju izvolitev
guvernerja, ki je vodi.

Na vsacih 100 gld. zastavnih pisem
pride hipotekna vrednost gld. 253.38.

Ta zastavna pisma so torej najboljša za
nalaganja kapitala.

Izplačevanje kuponov in izrebranih papirjev vrši
se pri nas brez provizije in stroškov.

J. C. Mayer, menjalnica
v Ljubljani.

EQUITABLE

Zjedinjenih držav zavarovalno društvo
za življenje v Novem Yorku.

Ustanovljeno leta 1859.

Koncesijonovano v Avstriji dné 11. oktobra 1882.

Na Dunaju, Stock-im-Eisenplatz, v svoji palači.

„Equitable“ je na vsem svetu
prvi in največji zavod za zava-
rovanje na življenje,

Računski sklep leta 1892:

I. Dohodki . gld. 100,715.593.72
Izdatki . „ 60.404.868.35
Prebitok gld. 40,310.725.37
II. Premo-
ženje . . gld. 382.650.130.02
Obveze . „ 304.675.591.30
Zaklad dobičkov gld. 77,974.538.72
Novih zavarovanj sklenjenih
leta 1892. 501,225.790 —
Zavarovanega kapitala kon-
cem leta 1892 2.127.405.613 —

Avstrijskim zavarovancem posebna garancija je velika
društvena palača „Stock-im-Eisen“ na Dunaju,
katera je vredna gld. 2,300.000.

Vspehi

dvajsetletnih l. 1893. plačilnih tontin*) (polie
z dvajsetletnim nabiranjem dobička) društva
„Equitable“.

A. Navadno zavarovanje za slučaj smrti. Tabela I.

Starost	Vsota plačanih premij	Vrednost police v gotovini	Polica oproščena premij in plačila za slučaj smrti
30	gld. 454.—	gld. 532.—	gld. 1140.—
35	„ 527.60	„ 644.—	„ 1220.—
40	„ 626.—	„ 789.—	„ 1340.—
45	„ 759.40	„ 984.—	„ 1500.—
50	„ 943.60	„ 1274.—	„ 1770.—

B. Zavarovanje za slučaj smrti z dvajsetletnimi premijami. Tabela II.

Starost	Vsota plačanih premij	Vrednost police v gotovini	Polica oproščena premij in plačila za slučaj smrti
30	gld. 607.20	gld. 855.—	gld. 1830.—
35	„ 681.60	„ 976.—	„ 1850.—
40	„ 776.60	„ 1128.—	„ 1910.—
45	„ 900.60	„ 1329.—	„ 2030.—
50	„ 1087.60	„ 1619.—	„ 2250.—

C. Zloženo dvajsetletno zavarovanje za slučaj smrti in za ućakanje. Tabela X.

Starost	Vsota plačanih premij	Vrednost police v gotovini	Polica oproščena premij in plačila za slučaj smrti
30	gld. 970.60	gld. 1619.—	gld. 3470.—
35	„ 997.80	„ 1653.—	„ 3140.—
40	„ 1035.60	„ 1712.—	„ 2900.—
45	„ 1100.80	„ 1817.—	„ 2770.—
50	„ 1209.—	„ 2013.—	„ 2800.—

Kakor kažejo zgoraj navedene številke, povrnejo se
po tako zvanem tontinskem sistemu zavarovancu poleg tega,
da je bil skozi 20 let brezplačno zavarovan, po ta-
beli I. vse vplačane premije z 2 $\frac{1}{4}$ % do 4 $\frac{3}{8}$ %, po tabeli
L. s 4 $\frac{1}{8}$ % do 5 $\frac{1}{8}$ %, po tabeli X. s 6 $\frac{1}{8}$ % do 7% jednostavnimi
obrestmi.

Police premij oproščene pa reprezentujejo dvojno do
čveterno vsoto vplačanih premij.

Pojasnila daje generalni zastop za Štajersko,
Koroško in Kranjsko v Gradcu,

in 449 4-4

glavni zastopnik za Kranjsko:

ALFRED LEDENIK

v Ljubljani, Mestni trg 25.

*) Tontina imenuje se nabiranje skozi gotovo vrsto let
in razdelitev dividend ali dobička po nekem posebnem sistemu,
ki ga je izumil in prvi uvedel v Franciji Italijan Lorenzo Tonti
l. 1653.

Ustanove za realce.

Pri podpisnem magistratu izpraznjeno je s pričetkom prvega semestra tekočega šolskega leta jedno, od drugega semestra naprej pa drugo mesto **cesar Frano Josipovič po občinskem svetu ljubljanskem osnovanih ustanov po 50 gl. na leto.**

Do teh ustanov imajo pravico v ljubljansko mestno občino pristojni in ako bi takih prosilcev ne bilo, na Kranjskem rojeni ubogi dijaki tukajšnje c. kr. višje realke.

Prošnje za te ustanove vložiti je s potrebnimi dokazili, t. j. s krstnim listom, domovnico, ubožnim listom in pa s šolskima spričevaloma zadnjih dveh semestrov vred **do 20. marca letos pri šolskem vodstvu.**

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 26. februarija 1893.

!Dobra, cena vina!

Prečastiti duhovščini in si občinstvu priporoča podpisani **svojo zalogo pristnega**

dolenjskega, hrvaškega in istrskega

vina

po primerno nizkih cenah. — Na željo vpošlje tudi vzorce. V obilno naročevanje se priporoča 128 4-2

Ilen Jeglič,

trgovec na Selu pri Breznici, p. Lesce (Gorenjsko).



Vizitnice

priporoča

Katol. Tiskarna.



Alojzij Vodnik,

kamnosek,

v Ljubljani, Koledverske ulice 32-34,

uljudno naznanja, da je prevzel

zastopstvo za Kranjsko od delniške družbe za mramornato industrijo Kiefer na Solnograškem za

mramorno-mozaične plošče

za tlakanje cerkvâ, hodnikov, vežâ itd.

Iste so jako trde, imajo značaj naravnega mramora, se ne obrabijo, se lahko snažijo in so popolnoma stanovitne.

Mramorno-mozaična tla narejena so mej drugim: V Nj. c. kr. visokosti nadvojvode Ludovik Viktorja palači na Dunaju, v mestofarni cerkvi v Gradcu, v c. kr. novi operni hiši na Dunaju, na centralnem kolodvoru c. kr. državnih železnic na Dunaju, v hotelu Stračno v Monakovem, na kr. oger. gimnaziju v Budimpešti itd. itd.

Cene so jako ugodne in so ceniki, ilustrirani katalogi in vzorci zastonj na razpolago.

Šmirgelcement-plošče za navadna tlakanja ponuja po gl. 2- □ m.

Ob enem dovoljuje si priporočati porfir kot priznano najboljši in najtrpežnejši material za tlakanje trotoarjev, cestâ, prelazov, vozov, dvorišč, kletij, shramb itd., kakor tudi svojo novourejeno delalnico za mramornate plošče za pohištva, kjer so izdelki iz najraznobjejših tu- in inozemskih mramorjev vedno v zalogi. Priporoča tudi svojo največjo zalogo najrazličnejših grobnih spomenikov v blagovoljno izbiro.

Delalnica njegova je tako bogato preskrbljena, da zamore celó največjim zahtevam v cerkvenih, stavbinskih in drugih v to stroko spadajočih izdelkih poljubno vstrezati! 144 3-1

Semena,

zanestljivo kaljiva,

dobé se po najnižjih cenah pri

Mih. Lavrič-a nasl.

v Ljubljani.

98 3-2

Aleksander Götzl

podobar in pozlatar

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8

opozarja prečast. duhovščino in cerkvena predstojništva na svojo dobro urejeno

podobarsko in pozlatarsko delalnico

v kateri izdeluje vsa v njegovo stroko vstevajoča se dela natančno, vestno, po poslanih narisih ali lastnih načrtih po možno nizkih delu primernih cenah.

V zalogi ima vsakovrstna razpela, pripravna za misijone, procesije, šole in zasebna stanovanja.

Naročila na križeva pota izvršuje prav ukusno in lično. 114 40-3

DR. ROMAN JACOBI,

zobni zdravnik v Ljubljani, Stari trg št. 4,

ustavlja po najnovejši in najboljši metodi

umetne zobe in zobovja.

Plombira in trga zobe brez bolečin. Zdravi sploh vsako ustno bolezen.

Ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. — Ob praznikih od 9. do 11. ure dopoldne. — Ob petkih za siromake od 9. do 10. ure dopoldne. 78 (3)



Lib. Kneipp

Previdnost!

Objava.

626 24-5

Sladna kava, katero izdeluje tvrdka Frana Kathreinerja in naslednikov v Stadlau-Dunaju, ima zares pred drugimi izdelki merodajno prednost, da ima prav kavi podoben okus in je torej najboljše nadomestilo za zdravju škodljivo navadno kavo.

Jaz torej morem vsakemu priporočati popolnoma okusni in zdravi Kathreinerjev izdelek in opetovalno izjavljam, da sem zaradi teh prednostij dal gospodu Francu Kathreinerju pravico, pod mojim imenom svoj slad, kavo v celih zrnih, prodajati, zatoj nema nobena druga firma jedine pravice posluževati se mojega imena. S. Kneipp, kat. župnik.

Tudi kot dodatek k navadni kavi se Kathreinerjevi Kneippa sladni kavi odkazuje prvo mesto, ker ima svojstva, katerih dosednji surogati nikogar nimajo. 4

Vzemite le bele originalne zavitke s podobno gosp. Kneippa in z imenom Kathreiner!

Svetovni predmet. V vseh deželah sijajno uveden.

Sargovo

priznано neobhodno

zobno čistilo

KALODONT

(zdravstveno preskušen.)

Jako praktičen na potovanjih. — Aromatično osvežujoč. — Dobi se povsod.

Da je dobro prebavljanje najvažnejše, ako hočemo ostati zdravi in se dobro počutiti, je znano slednjemu, ali malo kdo pomisli, da je zato neobhodno treba dobrih, zdravih zob. Star pregovor pravi: »Dobro prežvečeno, je na pol prebavljeno«, in ta pregovor se ne more dovoljkrat ponavljati.

Dvorni zobni zdravnik, cesarski svetnik E. M. Thomas na Dunaju, prof. dr. Koch, in druge znanstvene avtoritete, naposled dr. W. D. Miller, profesor na zobozdravstvenem zavodu berlinskega vseučilišča v svojem delu: »Mikroorganismen der Mundhöhle«, Leipzig, 1892, so spričevalno dokazali, da se neprestano in v neverjetni množini delajo škodljive snovi v vlažnotopli ustni votlini in se torej od tega nastajajočim večkrat jako nevarnim boleznim moremo resno izogniti samo, če redno in vestno čistimo usta. Tesna zveza mej spridenimi usti in spridenim želodcem se je z novjšimi preiskavami zanesljivo konstatovala.

Voda sama pa vendar ne odstrani teh strupenih snovi. To se doseže samo, če se rabi najbolje zjutraj in zvečer kako varovalno skrbno pripravljeno in preskušeno zobno čistilo, za kakersno se »Sargov Kalodont« občno priznava, ki se vedno bolj rabi, danes ga rabijo že milijoni, kar pač dokazuje, kaže vrednosti je to sredstvo. Rousseau je rekel: »Ženska z lepimi zobmi ni nikoli grda.« Če skrbimo za zobe, se ne ohrani le lepota smehljajočih ust, temveč zagotovimo si, da ostanemo zdravi in se dobro počutimo do visoke starosti.

Potrdira povedanega, priznanja in naročilna pisma iz najvišjih krogov so pridejana na vsakemu kosu.

Na Svati se pred po zavitku podobnimi, varljivimi ali vrednimi ponaredbami. 635 (10-4)

Pri zlatem drž. jabolku.

J. Pserhofer

Zem goldenen Reichsapfel.

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej univerzalne kroglice imenovane, so staroznano zdravilno sredstvo. — Že mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh kroglic velja: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami 1 gl. 5 kr., pri nefrankovane pošiljavi po povzetju 1 gl. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, velja s poštne prosto pošiljati: 1 zavoje kroglic 1 gl. 25 kr., 2 zavoja 2 gl. 30 kr., 3 zavoja 3 gl. 35 kr., 4 zavoja 4 gl. 40 kr., 5 zavojev 5 gl. 30 kr., 10 zavojev 9 gl. 20 kr. (Manj nego jeden zavoje se ne more odposlati.) — Prosi se, da se zahtevajo izrečno J. Pserhoferja kri čistilne kroglice in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski pečat J. Pserhofer in sicer v rdeči barvi.

Balzam za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s franko pošiljati 65 kr. — Trpotčev sok proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd., 1 stekl. 50 kr. — Ameriška maža za protin, 1 lonček 1 gl. 20 kr. — Prašek proti potanju nog, škatljica 50 kr., s frankovano pošiljati 75 kr. — Balzam za gušo, 1 flakon 40 kr., s franko pošiljati 65 kr. — Zdravilna esenca (Praške kapljice), proti sprjenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd., 1 stekl. 22 kr. — Angleški čudezni balzam, 1 steklenica 50 kr. — Fijakarski prašek, proti kašlju itd., 1 škatlja 35 kr., s frankovano pošiljati 60 kr. — Tannochinin-pomada J. Pserhoferja, najboljšje sredstvo za pospeševanje las, 1 škatljica 2 gl., — Univerzalni obliž prof. Steudel-a, sredstvo primerno ranam, oteklinam itd., 1 lonček 50 kr., s frankovano pošiljati 75 kr. — Univerzalna čistilna sol A. W. Bulrich-a, domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak. 1 gl.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbijo.

Pošiljave po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaznici), je poština dosti nižja, nego pri pošiljavih s povzetjem.

Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi 635 12-11

v Ljubljani pri G. Piccoli-ju.

Več svetlobe!! Reflektorje

prouzročajoče
dnevno svetlobo za razsvetljevanje temnih prostorov
prireja najcenejše 113 3-3

JOS. REBEK, ključar v Ljubljani.

Solidne, zložne
močne in
čudovito cenene

stole

vsake vrste ponuja
prva kranjska tvornica
za upogneno pohištvo
samo iz napojenega ma-
sivnega lesa.

Jos. Verbič-a

v Bistri,
pošta Borovnica.
(230 52-46)

Dobro se izplačljivi papir za nalaganje.

**6%no
bolgarsko
državno
hipotekarno
posojilo.**

V zlatu obrestljivo in povračljivo.
Hipotekarno zagotovljeno s prvo hi-
poteko na železnici Ru-
šouk-Varna in Kaspijan-Sofija-Kistendil
in na pristanišča Burgas in Varna.
Se more podražiti, ker te obligacije
8 odstotkov pod zlatim pari-kurzom in je
torej pričakovati da se jim poviša kurz, posebno
ker veliko dohodkov donosajo.

**Popolno davka in pristojbin
je prosto** za sedaj in za vso prihod-
nost.

Donaša po sedanjem kurzu okolu 6%, od-
stotka.

Po dnevnem kurzu dobi se pri 58 40-6

menjarnišni delniški družbi **„Mercur“**, Dunaj,
I. Wollzeile 10.

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 620 26-13

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu,

ravno tako tudi

**nihalnih, stenskih
in budilnih ur**

in le dobre do najfinejši kakovosti po naj-
nižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih nihalnih, stenskih in bu-
dilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.



Vinska velekupčijska tvrška

odlikovana z diplomami in svetinjami

G. BENUZZI & DRUGOVI

vinogradnikov v Tridentu (Tirolsko)

priporoča prečastiti duhovščini, vinotrcem, krmarjem in drugim svoja

pristna, naravna bela in rdeča

namizna in butélska vina

po primernih cenah in proti najkulantnejši potrebi.

Poskušnje, ceniki in vsa pojasnila in naročila pri zastopniku

Alojziju Czernichu

v Ljubljani, Rimska cesta 19

132 (3-2)

Katoliška tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Pod Trančo **J. SOKLIČ** Gledal. ulice
št. 1 šte. 6

v Ljubljani

priporoča osobito prečast. duhovščini in sl. občinstvu
v mestih in na deželi izbrano svojo zalogo

cilindrov, mehkih in trdih
klobukov 126 52-2
turističnih klobukov, čepic



Tovarniška zaloga
ločeno klobukov c. kr. doornih
zložnikov A. J. Pichler v Gradcu.

po raznovrstnih kakovosti blaga primerno nizkih cenah

Zaloga in zavod za izvršitev civilnih in duhovniških oblek za prečastito duhovščino

„pri rudečem križu“

623 52-12

Viljema Skarda

IV., Wattergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28

priporoča za pomlad in poletje 1894:



Civilno in duhovniško
ter redovniško obleko za
duhovnike

kot: Havelock, vrhne
suknje, duhovniške
suknje itd.

Liturgično opravo

natančno po cerkvenih

predpisih izvršeno:

birete, kolarje, napr-
nice, vsakovrstne du-
hovniške čepice.

Paramente preskrbuje
po najnižji ceni.

Izvršuje se točno, iz naj-
boljšega, trpežnega blaga,
natančno izdelano; neuga-
jajoče vzame se nazaj.



Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na razpolago.
Ceniki in vzorci na zahtevo brezplačno.

Dunajska borza.

Dne 10. marčja.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld. 30 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	98 . 10
Zlata renta 4%, davka prosta	119 . 95
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	97 . 70
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1032 . —
Kreditne akcije, 160 gld.	365 . 60
London, 10 funtov strl.	124 . 85
Napoleonondor (20 fr.)	9 . 91 1/2
Cesarski cekini	5 . 83
Nemških mark 100	61 . 07 1/2

Dne 9. marčja.

Ogerska zlata renta 4%	118 gld. — kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	95 . 15
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	149 . —
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	159 . 75
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	196 . 50
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 . 50
4% kranjsko deželno posojilo	97 . 60
Kreditne srečke, 100 gld.	198 . 50
St. Genois srečke, 40 gld.	70 . 50

4% srečke dunajske parobrodne družbe	143 gld. — kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	18 . 75
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 . 50
Salmove srečke, 40 gld.	74 . —
Waldsteinove srečke, 20 gld.	48 . 50
Ljubljanske srečke	24 . 75
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 . 50
Akcije Ferdinandove sev. želez, 1000 gl. st. v. 2952	50 .
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	110 . —
Papirnih rubeljev 100	134 . 25

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju
najmanjše dobitke.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnišna delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariabilderstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.